

Oproep FNV aan zes gemeenten die beslissen over Soweco

‘Zorg eerst voor een fatsoenlijk alternatief’

Binnenkort beslissen zes gemeenten in de regio Almelo of en hoe ze verder willen met de Gemeenschappelijke Regeling Soweco. Ze neigen naar opheffing, maar dan? FNV-bestuurder Peter Wiechmann roept de gemeenten op om eerst te zorgen voor een degelijk alternatief.

Tekst: Stan Verhaag

Hij staat al heel lang ter discussie, de vijftig jaar oude Gemeenschappelijke Regeling van zes gemeenten die zeggenschap hebben over het SW-bedrijf Soweco. Rijsen-Holten en Hellendoorn willen de Wsw en Participatiewet al jaren lokaal, zelfstandig gaan uitvoeren. De vier andere gemeenten (Tubbergen, Almelo, Wierden en Twenterand) zijn van plan om samen een nieuwe uitvoeringsorganisatie op te richten, hoewel Twenterand nog stoeit met het idee van een eigen stichting. De besluitvorming is zijn beslissende fase ingegaan.

Wat moet er volgens de FNV gebeuren?

Peter Wiechmann, bestuurder bij vakbond FNV: ‘Laat ik eerst zeggen wat naar mijn mening *niet* moet gebeuren. De zes gemeenten moeten niet de Gemeenschappelijke Regeling opheffen zonder dat er een kraakhelder plan ligt voor de komende jaren. Op dit moment ligt er echter geen goed alternatief op tafel, al gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat Rijsen-Holten en Hellendoorn wél vergevorderd zijn. Die twee gemeenten willen al sinds 2013 zelfstandig verder.’

Wat is volgens u een goed alternatief voor de GR?

‘Het alternatief is dat je zorgt voor een dijk van een plan waarin kraakhelder staat op welke doelgroepen je je richt, hoe je dat doet en met voldoende helderheid over financiële middelen. In onze ogen gaat het dan over drie doelgroepen: de WSW, Nieuw beschut en de Participatiewet inclusief maatwerk. Voor mensen met een arbeidsbeperking pleit de FNV voor het organiseren van een springplank naar zo regulier mogelijk werk en een vangnet om terugval in de uitkering te voorkomen. En voor degenen zonder arbeidsbeperking in de Participatiewet betekent maatwerk geen werken zonder loon, maar dat mensen door middel van opleiding en training aan regulier werk worden geholpen.’

Welk plan hebben de zes genoemde gemeenten opgesteld als alternatief voor de GR?

‘Een vage en kale contourennotitie. We hebben er twintig vragen over gesteld, maar kregen grotendeels holle frasen als reactie. In het raadsvoorstel staat dat de nieuwe stichting zich alleen gaat richten

op Wsw en nieuw beschut werk. In hoeverre de nieuwe organisatie een bijdrage kan leveren aan de Participatiewet, blijft onduidelijk. Nou, voor je het weet ga je dus een sterfhuisconstructie optuigen. En dan ontstaat er na een paar jaar opnieuw discussie, want dan ontdekt de gemeenteraad dat er elk jaar geld bij moet. Wij zeggen: regel het aan de voorkant fatsoenlijk. ‘Een van de raadsleden vatte de gang van zaken onlangs treffend samen. Hij zei: Stel, je hebt in het bedrijfsleven een goed draaiend bedrijf. Op een dag zegt het management: “Beste aandeelhouders, we stoppen ermee, u hoort nog wel wat het nieuwe plan wordt.” Dat is natuurlijk ondenkbaar. Ridiculus zelfs. Maar in de politiek kan het gewoon.’

Bent u ten principale tegen het opheffen van de GR?

‘Nee. Met een goed plan zien wij geen enkel bezwaar om Soweco en de GR op te heffen. Wat wij vrezen, is discussie over dat er elk jaar geld bij moet. Dus moet je vooraf goed inzicht hebben. Soweco draait financieel relatief goed. Maar als je vooraf geen inzicht hebt of je die prestatie als gemeente ook voor elkaar krijgt,

Foto: Shutterstock

Almelo, 18 april 2020.

dan is het opheffen van de GR hetzelfde als oude schoenen weggooiden voor je nieuwe hebt.'

Tijdens een recente gemeenteraadsvergadering in Twenterand wees wethouder Martha van Abbema erop dat een GR één van de minst flexibele vormen is om leiding te geven aan een organisatie. Zes kapiteins op een schip werkt niet, stelde zij.

'Met die uitspraak legt zij de vinger op de zere plek zonder dat ze de kern raakt. Het is al langer duidelijk dat het in deze discussie niet gaat om de belangen van de doelgroep of om financiën of om de lokale uitvoering. Waar het achter de schermen om gaat, is dat het overleg tussen de zes gemeenten binnen de huidige GR uitermate moeizaam verloopt. Ik snap

best dat dat wringt. Zo'n GR is een ingewikkeld model, zeker ook omdat er elke vier jaar weer een andere coalitie zit in elke gemeente. Ook bij Soweco had het vorig bestuur een totaal ander plan dan het huidige.

'Maar de oplossing is niet dat je dan maar de GR halsoverkop opheft. De oplossing is dat gemeenten elkaar in de uitvoeringsorganisatie de ruimte geven om hun dienstverlening te differentiëren en om rekening te houden met de dynamiek in de lokale politiek. Dat is prima te organiseren in een bedrijf waar je met zessen eigenaar van bent. Het idee bestaat echter dat dat in een GR niet kan. En wat willen ze nu? Met vier gemeenten een stichting vormen zonder personeel, zonder helderheid over financiën en met aansturing door vier gemeentesecretarissen. Kunnen ze dan wel maatwerk leveren per gemeente? Waar de FNV in gelooft, is één

of enkele professionele organisaties per arbeidsmarktregio. Kies voor het doorontwikkelen van de huidige SW-bedrijven richting sociale ontwikkelbedrijven inclusief een springplank en vangnet, in plaats van zelf als gemeente te gaan pionieren.'

Wat weerhoudt de betreffende gemeenten ervan om eerst een degelijk plan te maken, zoals u betoogt? Zijn ze bang dat ze elkaar daarbij al in de haren vliegen?

'U zegt het. Ik vind dat moeilijk om te beoordelen. Je ziet in de regio Almelo inmiddels wel dat er bij vriend en vijand een sentiment heerst van: "Laten we nu eindelijk zorgen dat de kogel door de kerk gaat en aan de slag gaan." Dat sentiment is heel menselijk, maar het is niet de verstandige volgorde.' ■